

Bouw
Risico- en preventieboekje
voor ondernemers

Interpolis. Glashelder

1	Voorwoord	3
2	Minder ongelukken: Let op nieuwe werknemer en op routinier	4
3	Veiliger bouwen, zo doe je dat	6
4	Veilige machines zijn meestal niet ongevaarlijk	9
5	Zzp'ers in de bouw levensgevaarlijk	10
6	Tot slot	12

Voorwoord

Beste ondernemer in de bouwsector,

Vertrouwen en gelijkwaardigheid staan voor Interpolis voorop in de samenwerking met onze klanten. Wij vinden namelijk dat verzekeren anders kan, anders móet. Verzekeren zien wij niet als de enige manier om met risico's om te gaan. Veel liever helpen wij u problemen te beperken of te voorkomen.

Interpolis gelooft in preventie

Daarom ontwikkelen we continu effectieve preventieoplossingen en continuïteitsdiensten voor ondernemers. Zodat u (gevolg)schade eenvoudig kunt voorkomen of beperken. En uw onderneming weerbaarder maakt. We werken daarbij samen met gerenommeerde partners.

Wij helpen u om meer inzicht in uw risico's te krijgen

Natuurlijk bepaalt u zelf hoe u uw bedrijfsrisico's aanpakt. Daar helpen wij u graag bij, door u meer inzicht in risico's te geven. Onze risicodeskundigen en schade-experts spelen daarbij een belangrijke rol. Zij weten veel over de oorzaken en gevolgen van schade. Met plezier delen zij hun kennis o.a. op interpolis.nl/zakelijk en online kennisplatforms voor ondernemers.

Dit boekje is speciaal voor u

In dit boekje bundelden wij een aantal verhalen en inzichten van onze risicodeskundigen. Hierin vertellen zij over de risico's die zij dagelijks opmerken bij bouwondernemingen. Van veiligheid tot aansprakelijkheid. En van inbraak tot ongevallen. Natuurlijk laten zij u ook zien met welke preventiemaatregelen u uw bedrijf veiliger maakt.

PS: Kijk op interpolis.nl/zakelijk voor meer informatie over risicomangement en voor nog meer praktische preventietips. Of bekijk onze preventiediensten op interpolis.nl/zakelijk/preventie.

Minder ongelukken? Let op nieuwe werknemer en op routinier

Elk bedrijf ondervindt weleens schade door een menselijke vergissing. Wat daarbij telkens weer opvalt, is dat 2 typen medewerkers vaker dan gemiddeld betrokken zijn bij ongelukken. De nieuwe collega maar ook – opmerkelijk genoeg – de routinier die al jaren bij het bedrijf werkt.

Door Ruben Donsbach, manager risico-expertise en preventie bij Interpolis

Wilt u fouten en schade in uw bedrijf verminderen, richt uw aandacht dan vooral op deze 2 werknemers. In deze blog vertel ik hoe u dat gestructureerd kunt aanpakken.

Geef de nieuwe collega een vliegende start

Nieuwe medewerkers maken meer fouten dan ervaren krachten. Dit klinkt zo logisch dat veel ondernemers het als een gegeven accepteren. Toch zijn er genoeg manieren om beginnersfouten te voorkomen. Dat kost even tijd en aandacht maar u voorkomt er een hoop narigheid mee. Gooi nieuwe mensen daarom niet in het diepe maar ontwikkel voor hen een doordacht inwerkprogramma. Zo kun u dat doen:

1. Begin met het opstellen van een duidelijke taakomschrijving. Dan kan er geen twijfel ontstaan over wat iemand wel en niet mag doen en moet doen.
2. Ga systematisch na wat de nieuwkomer moet weten, welke uitrusting nodig is, wat hij of zij gezien moet hebben en met wie er kennis moet worden gemaakt.
3. Maak hiervoor een programma en maak er tijd voor vrij.

Regel een of meer meeloopdagen met collega's van diverse afdelingen

Maak een lijst van alle dingen die nodig zijn voor een goede taakuitoefening en zie erop toe

dat deze verstrekt worden. Let bij risicovolle werkzaamheden vooral op het verstrekken van en uitleg over beschermingsmiddelen en veiligheidsprocedures. Geef de nieuwe medewerker een exemplaar van het noodplan en licht het toe. Zet het inwerkprogramma op papier. Dan heeft u er een volgende keer ook plezier van. Niet alleen bij nieuwe medewerkers maar ook bij tijdelijke krachten, medewerkers die overgeplaatst zijn en mensen die na langdurige afwezigheid terugkeren op het werk.

Gebruik die frisse blik

Nieuwkomers kijken onbevangen naar uw bedrijf en de manier waarop er gewerkt wordt. Vraag ze wat hen opvalt. Grote kans dat ze met suggesties komen om het werken veiliger of efficiënter te maken. Te meer omdat nieuwe mensen doorgaans ook nieuwe kennis en ervaring meebrengen. Stel u open voor nieuwe ideeën en inzichten maar blijf kritisch.

Routine maakt soms overmoedig

De tweede categorie werknemers die meer dan gemiddeld fouten maakt, bestaat uit mensen die al jaren hetzelfde werk doen. Achteloosheid en gemakzucht liggen hier op de loer. Het gaat immers al jaren goed. Een ervaren kracht opeens

aanspreken op zijn of haar manier van werken is lastig en valt zelden goed. Toch is dit van belang voor het voorkomen van ongelukken. Bovendien heeft de ervaren kracht ook een voorbeeldrol.

Samen werken aan veiligheid

Organiseer regelmatig werkbesprekingen met tenminste vier vaste onderwerpen: veiligheid, gezondheid, milieu en kwaliteit. U zult zien dat medewerkers elkaar op een positieve manier beïnvloeden en scherp houden. Nodig af en toe een externe spreker uit die bijvoorbeeld uitleg geeft over beschermingsmiddelen en veiligheidsmaatregelen. Zo blijft iedereen zich bewust van het belang van veilig werken.

Geef het goede voorbeeld

Directieleden en afdelingshoofden zijn zich niet altijd bewust van hun voorbeeldfunctie. Of ze gedragen zich daar niet naar. Dan moeten ze niet vreemd opkijken als hun risicovolle gedrag heel snel wordt gekopieerd. Wees u als leidinggevende er dan ook altijd van bewust dat uw gedrag maatgevend is. Praat ook geregeld met uw medewerkers. Alleen dan hoort u of er misschien iets speelt waardoor mensen tijdelijk minder scherp zijn.

Stappenplan: veilig(er) bouwen, zo doet u dat

Dat bouwen niet zonder risico's is, is al duizenden jaren bekend. Een van de oudst bekende wetboeken – de codex van de Babylonische koning Hammurabi uit 1775 voor Christus – bevat al regels rond de aansprakelijkheid voor constructiefouten. In de eeuwen daarna is bouwen alleen maar complexer geworden.

Door Ruben Donsbach, manager risico-expertise en preventie bij Interpolis

Het vraagt om de inbreng van veel verschillende specialisten. En hoe complexer iets is, hoe meer kans dat er iets mis gaat. In dit blog vertel ik u hoe u als opdrachtgever, architect en (onder) aannemer kostbare en tijdrovende missers voorkomt.

Systematisch uw risico's & preventie maatregelen in kaart

Tijdens de bouw kan zoveel mis gaan dat het ondoenlijk lijkt om elk risico in kaart te brengen. Laat staan dat u voor elk risico preventieve maatregelen kunt nemen. Ik zeg met nadruk 'lijkt' want als u systematisch te werk gaat, kunt u heel ver komen. Een 'nul-fouten-project' komt hiermee dichterbij. Ik zal uitleggen hoe een

dergelijk systeem werkt. U bent er niet veel tijd mee kwijt en de kans dat u iets over het hoofd ziet, wordt een heel stuk kleiner.

Stappenplan

1. Benoem een eigenaar per thema
2. Brainstorm over de risico's die binnen het thema vallen, zorg dat er iemand aanwezig is die expertise op dit thema heeft
3. Denk na over wat de oorzaken en gevolgen zijn van het risico
4. Bedenk (preventieve)maatregelen om de oorzaken en/of gevolgen te beperken
5. Implementeer en communiceer de gekozen oplossingen zodat ze voor u gaan werken!

Vervoer en transport

Tijdens de voorbereiding en de uitvoering van de bouw wordt en af- en aangereden door auto's, busjes – zware – vrachtwagens. Vorm zelf een beeld wat daarbij mis kan gaan. Denk aan laad- en lossituaties met weinig ruimte en beperkt uitzicht, het rijden op een onverhard bouwterrein, bereikbaarheid van het bouwterrein, het rijden naar onbekende bestemmingen.

Stel uzelf vragen als: 'Is de aansprakelijkheid voor schade aan eigen, gehuurde of geleasete voertuigen goed geregeld? Hoe zit het met voertuigen van bezoekers, personeel en passanten?'

Letselschade

De meeste ongevallen in de bouw zijn het gevolg van uitglijden, struikelen of vallen. Andere, veel voorkomende risico's zijn vallende voorwerpen, diepe geulen, kuilen en gaten en schadelijk lawaai. Maak een lijst van risicovolle situaties en plan het gebruik van veiligheidsmaatregelen in. Variërend van deugdelijke trappen en ladders, persoonlijke beschermingsmiddelen tot afzetmateriaal en waarschuwingsborden. Actueel is ook stofvrij werken in de bouw.

Ongelukken – klein en groot – zorgen altijd voor vertraging en mogelijk ook tot schadeclaims. Om maar niet te spreken over de impact die ze kunnen hebben op personeelsleden. Investeren in preventie betaalt zich dan ook dubbel en dwars terug. Veel maatregelen kosten niet eens geld.

Denk aan het direct opruimen van gereedschap, materiaal, puin en afval. Het vastzetten van losse snoeren zodat niemand erover kan struikelen en het goed stapelen van materialen zodat het niet kan omvallen. Het klinkt allemaal vanzelfsprekend maar door tijdsdruk of onverschilligheid gebeurt het heel vaak niet. Spreek mensen daarom aan op hun (on)veilige gedrag. Veilig moet de norm zijn.

Materiaal- en constructiefouten

Wat aan de tekenafel is bedacht, blijkt in de praktijk niet altijd even praktisch of haalbaar. Aanpassingen van het bouwplan kunnen hierdoor nodig zijn. Doe dit als aannemer nooit op eigen houtje maar overleg met de opdrachtgever en/of de architect. Check daarnaast altijd de reputatie van (onder)aannemers. Hebben ze ervaring met het werk dat u wilt laten uitvoeren? Waren eerdere opdrachtgevers tevreden? Zijn ze vakbekwaam? U moet ze kunnen vertrouwen want u kunt niet overal met u neus bovenop staan. Maak er ook een routine van om geleverde materialen te controleren. Is de kwaliteit in orde? Is het materiaal onbeschadigd?

Milieuschade

Natuurlijk wilt u schade aan de natuur en gevaar voor mens en dier voorkomen. Bedenk daarom vooraf hoe gevaarlijke stoffen worden aangevoerd, gelost, gebruikt en opgeslagen.

Criminaliteit

Kostbare materialen, machines en apparatuur zijn een gewild doelwit van criminelen. Denk daarom goed na over de beveiliging van de bouwplaats en de opslag van materialen en apparatuur.

Extra tip: Benut de expertise van uw verzekeraar

U verwacht het misschien niet, maar verzekeraars van bouwprojecten hebben specialisten in dienst die precies weten hoe u een bouwplan moet beoordelen. Deze bouwkundig ingenieurs hebben kennis van en ervaring met schades in het bouwproces en kunnen u goed adviseren om dezelfde fouten te voorkomen. Nog voor een spa de grond in gaat, kunnen ze zo al veel schade en tijdverlies voorkomen.

Veilige machines zijn meestal niet ongevaarlijk

Iedereen begrijpt dat een 'veilige en goedgekeurde' kettingzaag nog steeds geen garantie geeft tegen een ongeluk. Ik leg graag uit hoe je machines veilig houdt en veilig gebruikt. Naast persoonlijk leed veroorzaakt een ongeval productieverlies en is er vaak ook materiële schade. Ik geef je graag een aantal tips over hoe je machines veilig houdt en veilig gebruikt.

Door Ruben Donsbach, manager risico-expertise en preventie bij Interpolis

Veilig is een misleidend woord

Met een kettingzaag kan veel misgaan. Er is niet veel fantasie voor nodig om je dat voor te stellen. Zelfs als het apparaat fonkelnieuw is en een keurmerk als TÜV Geprüft draagt. Toelating door een keuringsinstituut is dan ook geen garantie tegen ongelukken.

Machineveiligheid begint bij de gebruiker. Die moet zich volledig bewust zijn van mogelijk risico's. Dit is een taak van de werkgever. Hij moet ervoor zorgen dat alle medewerkers de veiligheidsrisico's kennen en weten hoe ze die moeten vermijden. Laat je dat na, dan vergoot je de kans op ongelukken.

Werkdruk

Wat ik bij bedrijven nog te vaak tegenkom, zijn

veiligheidsvoorzieningen die niet meer goed werken. Dit kan het gevolg zijn van veroudering en gebrekkig onderhoud. Maar heel vaak worden veiligheidsvoorzieningen – zoals beschermkappen – weggehaald om het werken, reparaties of onderhoud te vergemakkelijken. Dat scheelt weliswaar kostbare tijd, maar is ook behoorlijk risicovol.

Plaatsing

Veilige machines kunnen ook gevaar opleveren als ze niet op de juiste manier zijn geplaatst. Een machine die niet goed geborgd is, kan omvallen. Ook kan de ruimte rondom een machine te krap zijn. Of er ontbreken veiligheidshekken. Let ook op ergonomische aspecten en pas bewezen effectieve veiligheidsmaatregelen toe

zoals een goed zichtbare en bereikbare noodknop.

Geef het goede voorbeeld
Veiligheid hangt sterk samen met de bedrijfscultuur. Alleen als het management veiligheid serieus neemt, doen medewerkers dat ook. Ga dus nooit zonder voorgeschreven veiligheidsmiddelen de werkvloer op.

Maak veiligheid tot een gespreksonderwerp en beloon veilig gedrag. Straffen of berispen helpt niet. Dat werkt alleen maar ontkenning in de hand. Met orde en netheid voorkom je glij- en valpartijen, de belangrijkste oorzaak van letsel op het werk.

Zzp'ers in de bouw levensgevaarlijk

Wist u dat er in Nederland jaarlijks gemiddeld 18 mensen overlijden na een val van hoogte tijdens het werk? En dat er ruim 1.200 mensen worden opgenomen in een ziekenhuis? Niet voor niets bepaalde de Arbeidsinspectie dat vanaf een hoogte van 2,5 meter structurele valbeveiligingsmaatregelen verplicht zijn om valgevaar te voorkomen.

Door: Aart van de Bunte en Hans Brankaert, risicodeskundigen bij Interpolis en columnist bij Profnews.nl

Een regel waar óók zzp'ers zich aan moeten houden, al denken velen daar zelf anders over. In dit blog geven we u praktische tips om onveilige situaties te voorkomen. Of u nu zelf zzp'er bent of samenwerkt met zzp'ers in de bouw: veiligheid is van levensbelang.

Onduidelijkheid is gevaarlijk

Veel zzp'ers denken namelijk dat de Arbowetgeving niet voor hen geldt, omdat ze geen werknemers zijn. Het tegendeel is waar. De wet was hierin onduidelijk en is daarom aangepast. De opdrachtgever is voortaan verantwoordelijk voor een veilige werkplek van iedereen die hij inhuurt. Medewerkers én zzp'ers. En de zzp'er is verplicht de veiligheidsmaatregelen toe te passen. In theorie klinkt dat logisch. Maar hoe werkt dat in de praktijk? Spreekt de aannemer een zzp'er aan als die zich niet aan de regels houdt? En neemt

een zzp'er alle veiligheidsinstructies door, of gaat hij direct aan de slag? Vaak ontstaat er een vacuüm, waarin onduidelijk is wie waarvoor verantwoordelijk is. De zzp'er loopt daardoor onnodige risico's en de aannemer riskeert een flinke boete. Gaat het mis, dan kan de aannemer ook nog aansprakelijk worden gesteld voor de letselschade van de zzp'er.

Neem valbeveiliging serieus

U zou denken dat een zzp'er zelf geen enkel risico wil lopen. Juist een zelfstandige kan zich een valpartij niet permitteren. Toch nemen veel zzp'ers de valbeveiligingsmaatregelen met een korreltje zout. Veiligheidsmaatregelen kosten zzp'ers tijd, ze willen meters maken, declarabel zijn. Daarom maakt de één snel een klusje af zonder zich te verzekeren en heeft de ander geen tijd om zijn ladder jaarlijks te laten keuren. Levensgevaarlijk. Ik schrik regelmatig van de

capriolen die ik sommigen op een ladder zie uithalen. En van de staat waarin ik sommige ladders en trappen aantref.

Hoe belangrijk vindt u uw veiligheid?

De zzp'er die zich niet aan de veiligheidsmaatregelen houdt, riskeert niet alleen een lelijke valpartij, maar ook een flinke boete van de Arbeidsinspectie. Daar zit geen enkele zzp'er op te wachten, zeker in deze tijden niet. Toch heeft

Gaat het mis, dan kan de aannemer ook nog aansprakelijk worden gesteld voor de letselschade van de zzp'er.

de keuring van trappen, hef- en hijsmateriaal voor de meeste zzp'ers geen prioriteit, hoe hoog de boete ook is. Vergelijk het met handsfree bellen in de auto. Doet u dat niet, dan krijgt u een hoge boete.. Een behoorlijk bedrag, toch neemt men dit risico voor lief. Waarom? Uit gemakzucht,

slordigheid, vergeetachtigheid, 'voor deze ene keer'? Geen idee. Volgens mij is het vooral een kwestie van mentaliteit. Hoe belangrijk vindt u (uw eigen) veiligheid? Bent u bereid uw verantwoordelijkheid daarin te nemen?

Zzp'er, houd zelf de regie over uw veiligheid

Ik raad u aan om zelf de regie over uw veiligheid te houden. Een ladder die wegschuift, 1 kleine misstap, vallen van hoogte is zo gebeurd en de gevolgen zijn al snel groot. Neem daarom altijd de valbeveiligingsmaatregelen in acht, controleer uw materialen vóór gebruik op gebreken en laat ze minimaal 1 keer per jaar door een deskundige keuren. En neem vooral geen onnodige risico's.

Interpolis. Glashelder